

opusdei.org

Gdje Bog plače s nadom

"Posljednjih mjeseci moj me rad odveo u Amazoniju u Brazilu i na jezero Turkana u Keniji jer sam htio svojim fotoaparatom prikazati živote ljudi bez obzira na rasu, vjeru ili vjerovanje. Posebno me zanima svaka osoba", kaže fotoreporter Ismael Martinez.

11.09.2019.

Ja sam fotoreporter, tražim priču iza svake fotografije, osobu koja stoji iza priče i nadu iza života. Moj je cilj

pokušati na fotografijama prikazati život ljudi u Brazilu, Španjolskoj, Keniji ...

Za 80% čovječanstva život je lutrija u kojoj izgleda kao da je Bog podijelio listiće između istih pobjednika.

Suočen s ovim scenarijem, moje je pitanje prilično jednostavno: što bi se dogodilo da sam se ja (rodom iz Andaluzije), rodio petnaestak kilometara ispod Gibraltarskog tjesnaca, u drugoj kulturi i religiji? Kako i u kojoj mjeri država i obitelj utječu na nas?

„Gradim svoj život na biografiji drugih“, kaže poznati fotograf Richard Avedon. Tako ja tražim ljudskost u osobama koje portretiram. U prvom redu ljude, a zatim ideje.

Moj je posao jednostavan. Trudim se pričati priče fotografijama kao i svaki fotoreporter. Profesionalno radim u korporativnim komunikacijama. Na

primjer, pretvaram u slike korporativni identitet obrazovnih, socijalnih ili ekonomskih subjekata, bilo da su sveučilišta, nevladine organizacije ili poslovne škole.

Fotografija je i sjećanje i identitet pa pokušavam pronaći oba aspekta u dokumentiranju ljudi i institucija koji žele poboljšati svoje odnose s javnošću. Ne radi se samo o fotografiranju, nego o istinskom odražavanju ljudi i poslovnih subjekata u skladu s njihovim specifičnim karakteristikama: ponekad, slikama ljudskih priča foto-novinarstvom, drugi put korporativnim fotografijama.

Posljednjih nekoliko mjeseci posao me odveo u Amazoniju u Brazilu i jezero Turkana u Keniji. U obje sam zemlje radio za „Aid to the Church in Need“ (ACN), vatikansku zakladu koja financijski pomaže inicijativama različitih institucija Katoličke crkve.

Ponekad u izbjegličkom kampu, drugi put u klinici za oboljele od AIDS-a. Mjesta na kojima otkrivam priče koje me približavaju smrti, ali gdje stvarno bolje razumijem život. Na kraju, htio bih da vam slijedeće priče pomognu shvatiti nešto o smislu života ... i uvijek s nadom. **1.**

Gdje Bog plače

"Svi vi koji ulazite, ostavite svaku nadu!" (Dante, *Božanstvena komedija*)

Ožujak 2017. Na periferiji koja okružuje grad Sao Paulo muškarci i žene lako podliježu iskušenjima. Ipak se skupina bivših ovisnika bori doseći obalu normalnosti. Žive u *Fazenda de la Esperanza* [Gospodarstvo nade], pionirskom centru za bivše ovisnike. Tamo traže rehabilitaciju životom u komuni, radnim i duhovnim savjetima. *Fazenda de la Esperanza* započeo je s radom 1983. godine, a ustanovio ju je

Fray Hans Stapel, njemački franjevački svećenik, u Guaratingueti u Brazilu u svrhu rehabilitacije ovisnika. Godine 2007. papa Benedikt XVI posjetio je ovaj centar tijekom svog apostolskog putovanja u Brazil. Fray Hans osnovao je ukupno 112 *Fazendas de la Esperanza* u cijelom svijetu (Angola, Rusija, Njemačka, Argentina, Južna Afrika, Mozambik ...). Godine 2017. otvorilo se još deset novih *fazendi* .

"Kad ovisnik o drogama dodirne dno i odluči pokušati izaći, to nazivamo "krikom" Evanđelja: *Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?* To je krik očaja osobe koja pati. U tom se trenutku mnogi odluče slobodno doći u *fazendu*", kaže Daniel, mladi suradnik koji prati narkomana Rafaela.

"Pogledajte, svaka je priča drugačija. Morate shvatiti da droga nije uzrok. Droga je posljedica emocionalne,

obiteljske ili seksualne drame koja je nastala u prošlosti i koju treba pročistiti..." Daniel šuti i čeka da Rafael progovori. Sat vremena kasnije Rafael dobrovoljno prepričava svoju priču dok pada mrak. Odjeven u traperice i Nike tenisice, izgleda kao da nikada u životu nije nikakvo zlo učinio i mogao bi proći kao savršen sin kojeg svaka svekrva želi za svoju kćer: miran i simpatičan dječak.

To je samo vanjština, ali sad o njegovu unutarnjem životu:

"Moji su roditelji bili daljni rođaci, postali su intimni jedne noći pod toplinom logorske vatre u Portoalegreu. Kad je moj ujak saznao da je moja majka trudna, pokušao joj je nožem probosti trbuh..."

"Ovo dijete je moje", rekla je lijepa 16-godišnja djevojčica zelenih očiju i plave kose.

"Ali kad sam se rodio, moja majka mi nikad nije dala svoj blagoslov. Bio sam živo pobačeno dijete i ostavila me je kod bake. Kada sam imao šest godina, ta žena, moja majka, vratila se..."

"Rafaele, ti si beskoristan. Očekujem da očistiš kupaonicu nakon što je koristim, razumiješ li?' To mi je rekla. Normalno da sam je poslušao kako ne bih bio kažnjen."

"Dječaci iz susjedstva nazvali su me 'disaster face'. Zbog neprestanog ponižavanja nisam imao prijatelja. U školi mi je Paulo učinio život užasnim. Svaki bi mi dan vikao: 'Majka ti je loša žena i završit ćeš kao ona ...'"

"Godine 2006., umoran od ponižavanja, pobjegao sam od kuće. Moja majka nije me pokušala pronaći, samo me je baka, kad je saznala gdje sam, vratila kući. Ali odbio sam. Moja baka, koja je vidjela

moje rane, vrlo je dobro razumjela moju bol i unutarnji bijes."

"Neću živjeti s tom ženom", rekao sam

"Tako sam u dobi od 12 godina počeo raditi na ulicama Portoalegre prodavajući DVD za mafiju. Mali dileri droge dali su mi mjesto za spavanje. Novac je bilo lako zaraditi, ali također i brzo potrošiti na alkohol i druge poroke. Bez nade u život, počeo sam uzimati kokain u dobi od 13 godina. Svaki dan, svako jutro, uzimao sam 10 grama da bih se 'nabrijao' za prodaju DVD-a. Droga mi je pružala euforiju i bezbrižan osjećaj. U 16. godini počeo sam uzimati crack, koji je bio jeftiniji, ali je i povećao moju ovisnost."

"Usred tog kaosa jedne noći sreo sam novog 'prijatelja', Raula. Znao sam za njegovu 'reputaciju' i nisam trebao ništa pitati o njemu. Jednostavno sam ga prihvatio kao što prihvaćate

prvu osobu koja uđe u vaš život kao prijatelj. Razgovarali smo i pili. Dva dana kasnije Raul me zamolio za uslugu. Odvezli smo se motociklom. Na odredište smo stigli za deset minuta s dvije plastične vrećice. Gledao sam ulicu s upaljenim motorom dok je moj prijatelj uzeo ruksak. Popeo se stepenicama jednog bara, otvorio vrata i iz plastične vrećice izvadio 38 mm pištolj i upucao dilera droge koji je sjedio u kockarnici. Prolaznici su na ulici kriknuli i iznenada među ljudima u gomili prepoznao sam Paula, svog nasilnika iz škole, koji je sada bio veliki trgovac oružjem. Potrčao sam do njega i hladnokrvno ga upucao."

"Raul je počinio još 20 ubojstava kao unajmljeni ubojica prije nego što ga je banda ubila u našem stanu. Jedva sam se uspio spasiti."

"U panici sam odlučio napustiti sve i otići u drugi grad. Samo je moja baka

znala gdje se nalazim. Nastavio sam se drogirati dok mi jedan građevinski poduzetnik nije ponudio zidarski posao. Bilo je teško držati se rasporeda, probuditi se vrlo rano i nekoga poslušati kad imaš život izgrađen bez pravila. Ali barem sam nešto radio."

"Jednog smo jutra trebali popraviti krov župne crkve. Nisam kršten ni katolik, ali svećenik koji je slavio misu bio je dobar čovjek. Jednog dana svećenik me zaustavio i rekao: 'Ako ste ovisnik o drogama, mogu vam pomoći.' Bog mi je pružio priliku i nisam joj htio dopustiti da pobjegne."

"Tada sam donio drugu najveću odluku u svom životu. Odlučio sam otići u *La Fazenda de la Esperanza* na liječenje. Zvao sam baku."

"Sretna sam što ideš tamo.' Kad sam htio prekinuti razgovor, čuo sam

ženski glas s druge strane, bila je to moja majka."

"Nemoj me prekidati. Moram ti reći nešto što mi je vrlo teško. Molim te za oprostjenje za sve protekle godine. Volim te zbog onoga što ćeš sada učiniti, sine moj."

"Spustio sam slušalicu. U 22 godine nikada me nitko nije nazvao sinom."

"Već godinu dana živim u *La Fazenda de la Esperanza* postepeno bježeći od svoje ovisnosti o drogama. Izlječenje dolazi kroz život zajedno s drugima, radom i odrastanjem u duhovnom životu. Shvatio sam da je i moja majka mnogo patila i da sam joj uspio oprostiti. Želim se vratiti vidjeti je jer mi treba obitelj. Također želim zamoliti majku da mi oprostí što sam učinio. Tada se želim vratiti *fazendu* pomoći drugima i tako zatvoriti krug u svom životu. Moram također zatražiti oprostjenje od roditelja osobe čiji sam život prekinuo iako

znam da je u Brazilu duh osvete vrlo jak: *oko za oko i zub za zub* .

Opraštanje prepuštam Bogu. Osjećam da mi je oprostio i mogu pomoći drugima da iskuse Njegov oprost. Kršten sam, krizman i primio sam svetu pričest, ali znam da mi je potrebna molitva da bih se suočio s tim. Moram znati da nisam sam."

2. O živim i mrtvima

"Priče su teške, ali nema ništa teže ili manje sentimentalno od kršćanskog realizma." (Flannery O'Connor, *Navika bića*)

Ožujak 2017. Godina 1970-ih mnogi su otišli tražiti dijamante u središnju zapadnu državu Mato Grosso u Brazilu. Mato Grosso je regija dvostruko veća od Španjolske ili Kenije (900.000 kvadratnih km)

Dijamanti su privukli mnoge avanturiste u Juinu, mali grad s 50.000 stanovnika. Kao rezultat

pohlepe bilo je mnogo ubojstava, a stopa smrtnosti bila je prilično visoka. Lokalni poslovni čovjek odlučio je otvoriti pogrebno poduzeće kako bi se obogatio. I bogati i siromašni morali bi plaćati 3000 reala ovom jedinom poduzetniku u gradu.

Došlo je vrijeme kada si ne tako bogati nisu mogli priuštiti troškove pogreba. Salezijanski biskup u tom gradu, nakon što je bio obaviješten o stanju siromašnih, vidio je da treba skrbiti za siromašne ljude koji su umrli te je promovirao milosrdni *pokop mrtvih* .

Zahvaljujući njegovoj inicijativi i zakladi *Pomoć Crkvi u nevolji*, godine 2012. otvoreno je drugo pogrebno poduzeće i mrtvačka kapela. Od tada je udruga pod pokroviteljstvom Katoličke crkve pokopala više od 2500 osoba osobitom profesionalnošću, pažnjom i

poštovanjem prema pokojniku, a zahvaljujući i mnogim volonterima koji su pomagali zakladi. Oni koji su umrli u Juini mogli su biti sahranjeni za samo 500 reala.

Danas je bio težak dan: dokumentiran je pogreb starice i muškarca koji je podlegao od sedam ubodnih rana. Prva pokojnica bila je dobra dama, evangelik. Ubijena osoba je bio ateist, pogubljen u svađi na jednoj farmi.

Vidio sam i druge mrtvačnice širom svijeta, ali bio sam impresioniran brigom kojom su volonteri čistili pokojnikovo tijelo, kao što možete vidjeti na gornjoj slici. Vidite da se Kristovo univerzalno katoličko dobročinstvo proširilo na tu staricu i ubijenog muškarca kada se to najmanje očekivalo. Možda su se samo nadali pravdi dostojanstvenog ukopa; ali primili su milost ljubavi.

3. Smrti, gdje je tvoj žalac?

"Zanima me budućnost jer ću tamo provesti ostatak života." (Woody Allen)

Lipanj 2016. Turkana je afrička regija na sjeveru Kenije. Jezero Turkana poznato je po tome što je najveće alkalno jezero na svijetu i važno uzgajalište krokodila. Ostale smrtonosne vrste poput zmija i pauka lutaju pustinjom, ali je najopasnija ženka komarca anopheles koja prenosi malariju. Pleme Turkana koje okružuje jezero poznati su po živahnim muškarcima koji žvaču duhan i ženama koje ukrašavaju vrat upečatljivim obojanim ogrlicama.

Zadivljen sam dok se vraćam s pokopa jednogodišnjeg djeteta. Mrtvo dijete bilo je zamotano u vreću i položeno u prtljažnik automobila, ali sam za to saznao tek kad me svećenik zamolio da uzmem vreću iz stražnjeg dijela vozila.

"Što je unutra?..." pitam.

Svećenik šuti i kreće naprijed nudeći utjehu majci koja dolazi primiti nas. Seljani završavaju s kopanjem groba pored obiteljske kolibe. Spustio sam malu vreću i otišao. Sestra sada tješi majku koja je u tri godine izgubila drugo dijete. Pogreb započinje kad se svi skupe oko vreće u jami: "Prah ste i u prah ćete se vratiti." Starije seoske žene pripremaju se da jamu pokriju granama. Jedna od njih podiže palminu granu ispod koje se pojavi škorpion i brzo pobjegne podsjetivši nas da je smrt uvijek prisutna i s nama, a ne samo s malenim djetetom. Starica, s ogrlicama, nije se uplašila. Brzim udarcem remena ubija škorpiona smrvivši ga na pijesku.

Dok razmišljam o životu i smrti, vraćam se u kuću i tamo pronalazim Erika, veselog turkanskog tinejdžera,

koji mi otvara vrata dok tražim malo vode.

"Erik, za projekt mi treba konceptualna fotografija. Treba mi škorpion i ne znam gdje bih ga mogao pronaći", kažem mu.

Erik me gledao s tihim prijezirom i kaže: "Svakako, Musungu (bijelac). Pronaći ću ga. Želite li ga mrtvog ili živog?"

Iznenadeno ga gledam jer ono što mene zastrašuje, njega ne plaši.

"Ali, ne želim da se izlažeš opasnosti", inzistiram.

"Opusti se, Musungu, ne brini za mene."

Dvadeset minuta kasnije Erik kuca na moja vrata. Na dnu prazne plastične boce za vodu bio je škorpion i pokazivao svoj žalac.

"Izvoli."

I ovdje je opet smrt, ovdje na dnu boce jest smrt koja se ogleda u škorpionu koji nas izaziva svojim žalcem. Zašto strah pred smrću? Tko je čuvar mog života? Nismo besmrtni u ovom životu i netko nas nadzire. Pretpostavljamo da zlo neće prevladati.

Erik me gleda. On zna da su život i smrt svakodnevni prizori u Turkani, u Keniji, u Africi. Ovdje su i život i smrt jeftini. Afrikancima je besmislen način na koji se mi zapadnjaci tako čvrsto hvatamo za život. Sve je u Božjim rukama i Njegovoj providnosti.

Za Erika život znači jednostavno živjeti danas, a ne brinuti se za sutra. Pomozite onima kojima možete danas, a budućnost prepustite Bogu i Njegovim planovima.

4. Uzmi moju fotografiju za papu

„Uljem mi glave nisi pomazao, a ona mi pomašću noge pomaza. Stoga, kažem ti, oprosteni su joj grijesi mnogi jer ljubljaje mnogo. Komu se malo oprašta, malo ljubi.« A ženi reče: »Oprosteni su ti grijesi.« " (Lk 7, 46-48)

U središnjoj četvrti Sao Paula u Brazilu Bog je prisutan 24 sata dnevno. Usred nebodera i uredskih zgrada stoji *Gospa od Dobre Smrti*, crkva u kojoj je Presveti sakrament izložen 24 sata svaki dan. Ovdje se u susjednim perifernim dijelovima grada rađa istinska nada: ovisnici o drogama, ljudi bez obitelji i prostitutke dolaze u crkvu moliti. Oni dolaze sami ili u pratnji misionara Schoenstatta, koji traži i pomaže siromašnima koje je društvo odbacilo.

Edilson je jedan od siromaha koji živi u kartonskoj kući. Bruna je mlada plavokosa djevojka, posvećeni član

Schoenstatta, koja ga svakog petka posjećuje sa skupinom mladih. Edilson ne prestaje govoriti.

"Reći ću vam istinu; ona je jedina osoba koja nas posjećuje bez obzira kako mirišemo. Svakog petka dolazi praviti nam društvo i pita kako smo. Nije je briga za naš izgled. Ona je jedina osoba koja se sjeća mog rođendana i donese mi slavljeničku tortu."

"Pa, ja mogu biti s tobom nekoliko sati, ali Bog je s tobom 24 sata", kaže Bruna.

"Moj je san upoznati papu i fotografirati ga", prekida ga Rafinha, u nesreći osakaćeni otac sedmero djece. "Fotografiraj me i odnesi fotografiju Papi", zamoli me.

"Pokušat ću..."

5. Gledajte ljude u oči

"Iskazivanje ljubavi samo je po sebi obrazovanje." (Eleanor Roosevelt)

"Ako vam fotografija nije dovoljno dobra, onda niste dovoljno blizu", kaže ratni fotograf Robert Capa. Nešto slično može se reći i o milosrđu.

Rim, 1. veljače 2017. Sveti Oče, ja sam Ismael, španjolski fotograf koji živi u Keniji. Pomažem u projektu *Aid to the Church in Need*. Imamo album fotografija koje bismo Vam mogli dati, ali kako dati nadu tim ljudima?

"[zamišljeno] Ponašajte se prema njima s ljubavlju, iskažite je svojim pogledom, gestom nježnosti. Pogledajte ih svakog pojedinog u oči i donijet ćete im nadu."

"Hvala, Sveti Oče, pokušat ću to učiniti i moliti za Vaše nakane svakodnevno na misi jer sam vjernik Opusa Dei."

"O, u Keniji! Živiš li tamo? U Keniji radite sjajan posao. Djelo tamo izvrsno radi. Kad sam prošle godine bio u Keniji, vidio sam sve što se tamo radi na mnogim mjestima, s ljudima iz svih klasa. Nastavite s dobrim radom. Opus Dei radi sjajan posao u pomaganju Kenijcima."

"Hvala Vam, papa Franjo. Mislim da to nije zasluga Opusa Dei. Mi samo pokušavamo pomoći Vama i ljudima ondje."

Rim, 17. rujna 2016 . Ovaj put na druženju s biskupom Javierom Echevarrijom nisam predstavio više niti jednu priču o Africi, ali sam izvadio krokodilov zub iz džepa.

"Zar ste ga sami izvadili iz krokodila?"

"Mudrac sa sjevera Kenije dao mi ga je u izbjegličkom kampu Kakuma. Staviti ću ga uz putovnicu pa mi možete blagosloviti vizu; jer ponekad

kad istekne, imam problem s afričkom birokracijom."

"Ismaele, sine moj, blagoslovit ću što god želiš. Ali budi oprezan s krokodilima; trebamo te živog.

Kršćaninu je najvažnija putovnica ona koja daje ulaz u nebo. Pa pazi, još si vrlo mlad. I dok smo na zemlji, tu smo da pružimo utjehu i život drugima. Kao što je sveti Josemaria učio: 'Prošlo je vrijeme davanja par kovanica i stare odjeće. Moramo dati naklonost; moramo dati svoje srce!'"